

Ciekawostki botaniczne o roślinach pożytkowych

Na pierwszym miejscu pod względem szybkości rozwoju trzeba postawić grykę (*Fagopyrum sagittatum* Gilib). Na czwarty dzień po zasianiu wschodzi, a po 30 dniach rozpoczyna kwitnienie. Zasiana jako poplon po zbożach da pszczołom późny pożytek w drugiej połowie sierpnia, a kiedy wrzesień jest ciepły, nasiona jej dojrzewają do zbioru.

Najszybszy wzrost ma arcydzięgiel litwor (*Archangelica off.* Hoffm.), roślina dwuletnia z rodziny baldaszkowatych. Od połowy kwietnia z rozety liści - do pierwszych dni czerwca, kiedy rozpoczyna kwitnienie, osiąga wysokość ponad 2 m. Łodygę ma w formie rury o średnicy do 4 cm, a jego przyrosty codzienne wynoszą od 4 do 5 cm.

Najdrobniejsze nasiona ma krwawnica pospolita (*Lythrum salicaria* L.), bylina z rodziny krwawnicowatych, występująca w stanie dzikim na łąkach o podłożu torfowym. Kwiaty ma różowo-fioletowe, a nasionka jej to po prostu pyłek.

Nasiona największe ma natomiast kłek kanadyjski (*Gymnocladus canadensis* Lam.), drzewo z rodziny motylkowatych dorastające do 30 m

wysokości. Nasiona te są większe od nasion bobu i umieszczone w strąkach pokaźnych rozmiarów. Aby umożliwić kielkowanie nasion, grubą ich pokrywę ociera się papierem ściernym.

Największe liście ma barszcz olbrzymi (*Heracleum giganteum*), bylina z rodziny baldaszkowatych. Są to liście dłoniasto-sieczne o rozmiarach do 1 metra. Baldachy jego kwiatów o rozmiarach pokaźnego talerza trzeba też zaliczyć do największych. Oman wielki (*Inula helenium* L.), roślina trwała z rodziny złożonych, ma liście jajowato lancetowate dochodzące także do 1 metra długości.

Najdłuższy okres kwitnienia wykazuje jasnota biała (*Lamium album* L.), zwana też głuchą pokrzywą. Jest to bylina z rodziny wargowych. Kwitnie od pierwszych dni maja do października, czyli przeszło 150 dni. Do roślin długo kwitnących (ponad 100 dni) zaliczyć trzeba z roślin zielnych - rezedę żółtą, ogórecznik lekarski i żmijowiec grecki, a z krzewów - śnieguliczkę, kolcowój zwyczajny i kruszynę.

Z roślin motylkowatych najpóźniej, bo w sierpniu, rozpoczynają kwitnienie z zielnych - nostryk biały jednoroczny „Hubam”, z krzewinek - szczodrzeniec główkowaty (*Cytisus capitatus* Scop.), a z drzew - perełkowiec japoński (*Sophora japonica* L.). Dlatego nasiona ich dojrzewają u nas tylko w czasie długiej i ciepłej jesieni.

Z jesionów tylko jesion mанны (*Fraxinus ornus* L.) daje pszczołom pożytek, a z jaśminów, które choć wydzielają dużo zapachu, nektaru nie mają, wyjątek stanowi jaśminowiec japoński (*Philadelphus satsumanus* Miq.). Ma on zapach łagodniejszy, ale kwiaty wydzielają nektar i są odwiedzane przez pszczoły.

Najtrudniej wyhodować z nasion — bo tak tylko się rozmnaża — wawrzynek wilczełyko (*Daphne mezereum* L.) mały krzew z rodziny wawrzynkowatych, będący pod ochroną i w stanie dzikim prawie niespotykany. W końcu marca rozpoczyna kwitnienie; cały krzak jest wtedy obsypany różowymi, wonnymi kwiatami. Trudno także wyhodować dereń właściwy (*Cornus mas.* L.), krzew z rodziny dereniowatych, który także kwitnie przed rozwinięciem liści, w końcu marca, i jest obsypany żółtymi kwiatami masowo oblatywanymi przez pszczoły.

Największą wydajność miodową, jak obliczyli nasi naukowcy, ma trędownik bulwiasty (*Scrophularia nodosa* L.) bylina z rodziny trędownikowatych o niepozornych kwiatkach. Szkoda, że w stanie dzikim występuje tak rzadko.

Wiktor Bauman
ul. Obrońców Pokoju 5
63-400 Ostrów Wlkp.